

Brüsszel, 2025. április 28.
(OR. en)

7635/25

LIMITE

CULT 23
JEUN 41
AUDIO 18
PI 55
EDUC 84
EMPL 122
SOC 183
DIGIT 52
RECH 132
STAT 20

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Tervezet – A Tanács következtetései a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek pályakezdésének támogatásáról – <i>Jóváhagyás</i>

A Kulturális Bizottság megvizsgálta a fenti tárgyra vonatkozó következtetéstervezetet. A mellékelt szöveggel minden delegáció egyetért.

Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy erősítse meg a Kulturális Bizottság által a mellékelt szöveggel kapcsolatban elért megállapodást, és a szöveget a 2025. május 13-i ülésén történő jóváhagyás, majd azt követően az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzététel céljából terjessze a Tanács (EYCS Tanács) elé.

Tervezet – A Tanács következtetései a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek pályakezdésének támogatásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

TEKINTETTEL:

1. a kultúra mint közös jószág belső értékére, a művészi szabadságra és a kulturális sokszínűsége, valamint a kulturális és kreatív ágazatoknak Európa társadalmi-gazdasági fejlődésében és az európai identitásnak, az összetartozás érzésének és a demokrácia elveinek a megerősítésében betöltött szerepére;
2. arra a tényre, hogy a művészek, valamint a kulturális és kreatív szakemberek a kreativitás és az innováció motorjai, a kulturális értékek megtestesítői, előmozdítják Európa társadalmi és gazdasági kohézióját, fokozzák demokratikus társadalmaink jólétét, sokszínűségét és inkluzivitását, és fenntartható módon elősegítik a helyi és regionális fejlődést;
3. a fiatal művészeknek és kulturális és kreatív szakembereknek a kulturális ágazat reziliensebbé és fenntarthatóbbá tételében betöltött szerepére;
4. a jelentős mértékű hozzájárulásra, amelyet a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek biztosítanak friss kreatív megközelítéseikkel és innovatív koncepcióikkal a kulturális sokszínűség, valamint a nemzetközi béke és biztonság fenntartása és előmozdítása tekintetében¹;
5. arra a tényre, hogy az uniós jogban vagy a tagállamok jogrendszerében nem létezik egyértelműen meghatározott definíció a „fiatal művészek” vagy a „fiatal kulturális és kreatív szakemberek” fogalmára²;

¹ Az ENSZ jövőt szolgáló paktuma, amelyet az ENSZ-közügyűlés 2024. szeptember 22-én, a jövőről szóló csúcstalálkozón fogadott el.

² Az e dokumentumban használt kifejezéseket a melléklet „Fogalommeghatározások” című része fejt ki részletesebben.

6. arra a tényre, hogy a munkavállalói vagy önálló vállalkozói szerepüktől vagy jogállásuktól, valamint a nemek közötti egyenlőtlenségtől és az egyenlőtlenség egyéb típusaitól függetlenül a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek társadalmi és szakmai helyzetét – az érintett művészeti területtől függően – gyakran bizonytalanság, időszakos munkavégzés és kiszámíthatatlan jövedelem, a szerződő felekkel szembeni gyenge pozíció, valamint a szociális biztonsághoz való elégtelen vagy semmilyen szintű hozzáférés jellemzi;
7. arra a tényre, hogy a munkaerőpiacra belépő fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek gyakran korlátozott ismeretekkel rendelkeznek a vállalkozói lét, a közgazdaságtan, a számvitel, a jogi keretek (többek között a szerzői jog és egyéb szellemi tulajdon-jogok), a forráshoz jutás és a szociális biztonsággal kapcsolatos tudatosság terén;
8. arra a tényre, hogy a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek művészi képzettségük ellenére gyakran nem találhatnak minőségi munkát a kulturális és kreatív ágazatokban, vagy kénytelenek további megélhetési módokat keresni;
9. a kulturális köz- és magánintézményeknek a foglalkoztatási lehetőségek megteremtésében többek között azáltal betöltött szerepére, hogy egyebek mellett a foglalkoztatással és mentorálással kapcsolatban tájékoztatást nyújtanak a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek számára;
10. arra, hogy a pályakezdő fiatal művészeket és kulturális és kreatív szakembereket támogató kezdeményezésekre, továbbá az említett személyek támogatása terén szisztematikusabb megközelítésre van szükség;

11. arra a tényre, hogy a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek általában alacsonyan fizetettnek minősülnek, és méltányos és megfelelő díjazásban kell részesülniük oly módon, hogy az tükrözze végzettségüket, valódi kompetenciáikat és szakmai tapasztalatukat³;
12. a kulturális és kreatív ágazatokhoz kapcsolódó munka fontosságának és jellegének, valamint a kreatív folyamat összetettségének alacsony szintű nyilvános elismerésére;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY A MEGFELELŐ SZINTEN:

13. ismerjék el a művészeti szakmák sajátos jellemzőit és kihívást jelentő munkakörülményeit, beleértve a fogyatékkal és a nemmel kapcsolatos akadályokat, valamint a társadalmi és faji alapú problémákat, az ilyen szakmák megélhetési forrásként való azonosításának szükségességét, továbbá a szerzői és szomszédos jogok, valamint a művészeknek és a kulturális és kreatív szakembereknek a szakmai tevékenységeik eredményeivel kapcsolatban biztosított egyéb szellemi tulajdon-jogok kellő tiszteletben tartásának szükségességét;
14. ismerjék el a mentális egészség fontosságát és azokat a kihívásokat, amelyekkel a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek szembesülhetnek, és ösztönözzék a megfelelő támogató intézkedések kidolgozását;
15. fontolják meg a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek megfelelő szociális biztonságának és szociális jogainak fejlesztését vagy javítását;

³ Az Európai Parlament 2023. november 21-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a művészek és a kulturális és a kreatív ágazatban tevékenykedők társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó uniós keretről (2023/2051(INL)).

16. adott esetben törekedjenek a művészeti oktatás tartalmának fejlesztésére annak elősegítése érdekében, hogy a fiatalok megszerezzék a kulturális és kreatív ágazatokban szükséges valamennyi kompetenciát, és megismerkedjenek olyan fontos témákkal, mint a foglalkoztatási lehetőségek; a vállalkozói lét; a tisztességes gyakorlat; a szerzői jogok és a szellemi tulajdonra vonatkozó tágabb keretrendszer; a digitális és technológiai eszközök, beleértve a mesterséges intelligenciát (MI) – annak lehetséges felhasználását és kockázatait; a törvényes jogok és kötelezettségek; a szociális biztonság; a szexuális és nemi alapú erőszak elleni küzdelem, és tágabb értelemben a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem; a hirdetés és a marketing; az online jelenlét kialakítása; a kapcsolatok kialakítása a digitális közönséggel;
17. ösztönözzék a művészeti oktatással foglalkozó érdekelt feleket, hogy alakítsanak ki a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek oktatását és készségfejlesztését célzó, az EU Erasmus+ programja keretében támogatandó projekteket;
18. ösztönözzék a művészeti oktatással foglalkozó érdekelt feleket, hogy fejlesszék tovább és erősítsék meg karrierirodáik vagy hasonló intézményeik szerepét, vagy adott esetben ösztönözzék a pályaorientációs tanácsadók és az uniós országokban működő kulturális intézmények közötti együttműködést;
19. továbbra is támogassák a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek kulturális és kreatív ágazatokban való jelenlétét azáltal, hogy tájékoztatást nyújtanak a Kreatív Európa programról és egyéb releváns európai programokról és kezdeményezésekről, többek között a kohéziós politikai alapokról;

20. mozdítsák és segítsék elő adott esetben a mindenki számára elérhető informális és nem formális tanulási formákat (pl. amatőr művészet révén), a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek esetében pedig – a fejlődésük ösztönzése és a karrierjük elindításához szükséges know-how-val és készségekkel való felvértezés céljából – az egész életen át tartó tanulást (pl. műhelytalálkozók és művészeti rezidenciák révén);
21. fontolják meg a különböző kulturális és kreatív ágazatokban dolgozó művészek és kulturális és kreatív szakemberek, valamint a közigazgatás, az üzleti élet, az ipar és a tudományos élet képviselői közötti együttműködés meglévő multidiszciplináris hálózatainak fejlesztését és előmozdítását, többek között a legkülső és hátrányos helyzetű régiókban, valamint a tengerentúli országokban és területeken;
22. támogassák a kreatív és művészeti tevékenységek elindítását és eredményeit a különböző kulturális és kreatív ágazatokban, és növeljék a pályakezdő fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek láthatóságát mind a hagyományos, mind az új területeken, többek között célzott programok létrehozásával;
23. fontolják meg olyan hatékony, a magánmecenatúrára vonatkozó támogatási rendszerek és ösztönző programok előmozdítását és kialakítását, amelyek a fiatal művészeket és kulturális és kreatív szakembereket mint a munkaerőpiacon alulreprezentált csoportot célozzák, biztosítva a megfelelő díjazásra és munkakörülményekre vonatkozó tisztességes elveknek a finanszírozási stratégiákba történő beépítését;

24. tartásuk fenn és fejlesszék tovább a fiatal művészeknek és kulturális és kreatív szakembereknek szóló ösztöndíjprogramokat;
25. fontolják meg a meglévő eszközök fejlesztését és népszerűsítését vagy új eszközök létrehozását (pl. webportál/útmutató/hírlevél formájában), amelyek a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek munkaerőpiacával kapcsolatos hasznos információkra, legjobb gyakorlatokra és hírekre, továbbá a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek – köztük a fogyatékkal élők és a kevesebb lehetőséggel rendelkezők – foglalkoztatásával kapcsolatos ismeretek fejlesztésére irányulnak;
26. fontolják meg az olyan kezdeményezések támogatását és elősegítését, amelyek közvetlen kapcsolatot teremtenek a már elismert és a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek között, mint például a kulturális és kreatív ágazatokban az oktatás és a foglalkoztatás közötti szakadék áthidalását segítő célzott kapcsolatteremtő találkozók, kapcsolatépítésre irányuló rendezvények vagy mentorálási programok;
27. tartásuk fenn aktualizált hozzájárulásaikat, amelyeket a kulturális és kreatív ágazatbeli munkafeltételeket és intézkedéseket – beleértve az ukrán művészekre vonatkozókat is – feltérképező CreativesUnite platformhoz biztosítanak;⁴

⁴ <https://creativesunite.eu/>.

**FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT ÉS A TAGÁLLAMOKAT, HOGY
MEGFELELŐ SZINTEN ÉS SAJÁT HATÁSKÖRÜKBEN:**

28. a Tanácsban és az Európai Parlamentben folytatott vitákkal összhangban mozdítsák elő a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek társadalmi és szakmai helyzetének megfelelő feltételeit, ami kulcsfontosságú kérdésként jelenik meg az EU jövőbeli kulturális stratégiai keretében, az EU következő kulturális munkatervében, valamint az európai szociális partnerekkel és érdekelt felekkel folytatott folyamatban lévő párbeszédben;
29. ösztönözzék a fiatal művészeket és kulturális és kreatív szakembereket, hogy vegyenek részt olyan meglévő programokban, mint a Kreatív Európa (beleértve „A kultúra mozgatja Európát” programot), az Erasmus+, az Erasmus fiatal vállalkozóknak és a Horizont Európa. Emellett adott esetben hozzanak létre olyan ösztönzőket, amelyek lehetővé teszik a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek számára, hogy az uniós tagállamokban és az említett programokban részt vevő egyéb országokban megosszák egymással a legjobb gyakorlatokat és tapasztalatot szerezzenek. E célból ösztönözni kell azokat a kezdeményezéseket, amelyek lehetővé teszik az Erasmus+, a Kreatív Európa és a Horizont Európa nemzeti kapcsolattartó pontjai közötti információcserére irányuló találkozók vagy ezeknek a pontoknak közös kommunikációs platformokat biztosítanak;
30. továbbra is mozdítsák elő a Kreatív Európa programot, beleértve „A kultúra mozgatja Európát” elnevezésű mobilitási fellépést és egyéb kezdeményezéseket, lehetővé téve a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek számára, hogy egyéni kulturális mobilitási projekteken és rezidenciákban vegyenek részt a Kreatív Európa programhoz társult valamennyi országban és esetleg azokon túl is, ami segítheti őket a nemzetközi szakmai kapcsolatok kialakításában és elmélyítésében;

31. ösztönözzék a munkaerőpiacra újonnan belépő fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek helyzetével kapcsolatos kutatásokat magukban foglaló projekteket, tekintettel a munkaügyi jogszabályokra, az adózásra és a szociális védelemre;
32. mozdítsák elő a szociális párbeszéd mint a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek munkakörülményeinek javítását szolgáló eszköz hozzáadott értékét nemzeti és uniós szinten, és támogassák a mobilitással, az adózással (beleértve a héát is), a szociális biztonsággal, a munkahelyi biztonsággal és egészségvédelemmel, a tájékoztatással, valamint a művészeket és kulturális és kreatív szakembereket illető egyéb kérdésekkel kapcsolatban uniós szinten már elvégzett munkára épülő intézkedéseket, továbbá mozdítsák elő a kulturális és kreatív ágazatokban a know-how és a legjobb gyakorlatok cseréjét;
33. a kulturális intézmények és a kollektív testületek autonómiájának teljes körű tiszteletben tartása mellett javasolják, hogy ezek mozdítsák elő a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek részvételét a döntéshozatali folyamatban;
34. fontolják meg adott esetben a fiatal művészekre és kulturális és kreatív szakemberekre vonatkozó adatok nyilvános statisztikákba való belefoglalását, anélkül, hogy ez túlzott adminisztratív terhet jelentene;
35. az oktatási és képzési programok készségekkel kapcsolatos relevanciájának javítása érdekében adott esetben mozdítsák elő az Eurograduate kísérleti projekt páneurópai tapasztalatain alapuló, rendszeres és összehasonlítható páneurópai pályakövetési rendszereket;
36. könnyítsék meg és támogassák a kulturális és kreatív ágazatokon belüli kompetenciák határokon átnyúló hordozhatóságát;

37. fontolják meg, hogy támogatást nyújtanak egyrészt a fiatal művészeket és kulturális és kreatív szakembereket célzó magas színvonalú szakmai gyakorlatok létrehozásához és kiterjesztéséhez, másrészt a vonatkozó európai programok és kezdeményezések – többek között a kohéziós alapok – révén elősegített kulturális és kreatív csereprogramokhoz, amelyek segíthetnek a legjobb gyakorlatok megosztásában, és összekapcsolhatják az oktatási, képzési és ifjúsági szervezeteket a kulturális és kreatív ágazatbeli szervezetekkel;
38. adott esetben továbbra is támogassák az Erasmus+ program kulturális dimenzióját, amely a művészeti és kulturális felsőoktatási intézmények mobilitási és együttműködési projektjeit támogatja, lehetőségeket nyit a fiatalok számára a kultúra felfedezésére és az ahhoz való kapcsolódásra, továbbá a kulturális örökséggel foglalkozó több ezer intézmény és egyesület számára tette lehetővé, hogy fejlesszék oktatási programjaikat;
39. fontolják meg a korlátozott lehetőségekkel rendelkező – például kisebbségekhez tartozó vagy a Kreatív Európa programhoz társult harmadik országokból származó – fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek, valamint az EU-ba érkező veszélyben lévő és lakóhelyüket elhagyni kényszerült művészek támogatását annak érdekében, hogy segítsék őket jövedelmi helyzetük javításában és munkaerőpiaci versenyképességük növelésében (például művészeti rezidenciák, jogi tanácsadás, tanfolyamok, képzések és a kreativitás előmozdítását célzó alapok révén);
40. a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek láthatóbbá tétele érdekében használja fel és fejlessze tovább a tagállamokban létező, a legjobb gyakorlatok bemutatására szolgáló meglévő platformokat⁵;
41. 2029-ig vegyék számba az e következtetések végrehajtása terén elért előrehaladást;

⁵ pl. a feltörekvő művészek promóciójával foglalkozó európai platformok (2021–2023): <https://culture.ec.europa.eu/hu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/european-platforms>; az EBB Intézete által finanszírozott „Művészfejlesztési Program” (Artists Development Programme [ADP]): <https://institute.eib.org/whatwedo/arts/artists-residencies/>.

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY:

42. fontolja meg a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek a tagállamokban már létező fogalommeghatározásainak a feltérképezését, lehetővé téve ezáltal az országok és a különböző területek/ágazatok közötti adatok összehasonlítását;
43. a Kreatív Európa program sikerére építve továbbra is mozdítsa elő az általában a fiatal művészeknek és kulturális és kreatív szakembereknek szentelt kezdeményezéseket;
44. a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek adminisztratív terheinek csökkentése érdekében kísérelje meg az uniós finanszírozáshoz kapcsolódó pályázati eljárások egyszerűsítését;
45. fontolja meg, hogy a fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek számára lehetőségeket alakít ki a meglévő európai programokban és a vonatkozó jövőbeli szakpolitikákban;
46. fejlessze tovább a különböző kulturális és kreatív ágazatokban dolgozó művészek és kulturális és kreatív szakemberek számára a Kreatív Európa program által társfinanszírozott létező tematikus hálózatokat⁶, hogy kiaknázza a pályakezdő fiatal művészekben és kulturális és kreatív szakemberekben rejlő lehetőségeket;
47. ösztönözze továbbra is a kutatást ezen a területen, beleértve a horizontális kutatást is; végezzen a kultúrát a különböző tudományos és gazdasági területekkel összekapcsoló elemzést; továbbá fontolja meg uniós finanszírozású interdiszciplináris kutatási hálózatoknak a létrehozását – különös tekintettel a fiatal művészekre és kreatív szakemberekre – a kulturális és kreatív tevékenységek, valamint a tudomány, a technológia, a közgazdaságtan, a társadalmi innováció és az egészségügy közötti kapcsolatok feltárása érdekében.

⁶ Európai hálózatok: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europeculture-strand/european-networks>.

Fogalommeghatározások:

E következtetések alkalmazásában:

- *A fiatal művészek és kulturális és kreatív szakemberek:* a 18–30 év közöttiek, valamint a bármilyen életkorú, pályakezdő feltörekvő művészek és kulturális és kreatív szakemberek,
- *kulturális és kreatív ágazatok:* minden olyan ágazat¹:
 - a) amelynek tevékenységei – amelyek közül sok rendelkezik azzal a potenciállal, hogy ösztönözze az innovációt és különösen a szellemi tulajdonnal összefüggő munkahelyteremtést –:
 - i) kulturális értékeken, valamint művészi és más egyéni vagy kollektív kreatív kifejezőmódon alapulnak; és
 - ii) magukban foglalják a kulturális, művészi vagy másfajta kreatív kifejezőmódot megtestesítő termékek és szolgáltatások kifejlesztését, létrehozását, gyártását, terjesztését és megőrzését, valamint a kapcsolódó tevékenységeket, például oktatást vagy irányítást;
 - b) függetlenül attól, hogy:
 - iii) az említett ágazatok tevékenységei piacorientáltak vagy nem piacorientáltak;
 - iv) milyen struktúra keretében végzik ezeket a tevékenységeket; és
 - v) milyen módon történik e struktúra finanszírozása;

az említett ágazatok magukban foglalják többek között az építészetet, az archívumokat, a könyvtárakat és múzeumokat, az iparművészetet, az audiovizuális ágazatot (ideértve a filmeket, a televíziót, a videójátékokat és a multimédiát), a tárgyi és a szellemi kulturális örökséget, a design (ideértve a divattervezést), a fesztiválokat, a zenét, az irodalmat, az előadóművészetet (ideértve a színházat és a táncot), a könyvszakmát és a kiadói tevékenységet, a rádiót és a képzőművészetet.

¹ Különös hangsúlyt fektetve a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/818 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében említettekre.

Hivatkozások:

- A Tanács állásfoglalása az EU 2023–2026-ra szóló kulturális munkatervéről (2022/C 466/01),
- A Tanács következtetései a fiatalok kultúrához való hozzáféréséről (HL C 326., 2010.12.3., 2. o.),
- A Tanács következtetései a fiatalok kreativitásának és innovációs képességeinek előmozdításáról (HL C 169., 2012.6.15., 1. o.),
- A Tanács következtetései a fiatal kreatív nemzedékekről (2019/C 189/06),
- A Tanács következtetései a fiatalokról és a munka jövőjéről (2019/C 189/05),
- A Tanács következtetései a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról (2021/C 209/03),
- A Tanács következtetései – Az interkulturális cserekapcsolatok megerősítése a művészek és a kulturális és kreatív szakemberek mobilitása, valamint a digitális korban megvalósuló többnyelvűség révén (2022/C 160/07),
- A Tanács következtetései a veszélyben lévő és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült művészekről (2023/C 185/09),
- A Tanács következtetései a kultúrához való hozzáférés javításáról és előmozdításáról (C/2024/7446),

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/818 rendelete (2021. május 20.) a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről,
- Az Európai Parlament 2021. október 20-i állásfoglalása a művészek helyzetéről és a kulturális helyreállításról az Unióban (2020/2261(INI)),
- Az Európai Parlament 2023. november 21-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a művészek és a kulturális és a kreatív ágazatban tevékenykedők társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó uniós keretről (2023/2051(INL)),
- OMC-jelentés a művészek, valamint a kulturális és kreatív szakemberek jogállásáról és munkafeltételeiről: <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/01fafa79-1a13-11ee-806b-01aa75ed71a1>,
- „A kultúra hangjai” keretében megfogalmazott jelentés: *„Youth, Mental health and Culture”* (Fiatalok, mentális egészség és kultúra), 2023,
- A CreativesUnite oldalán található, a művészek munkakörülményeivel foglalkozó platform, amely magában foglalja és frissíti az OMC-csoport felmérésének eredményeit és megállapításait: <https://creativesunite.eu/work-condition/>,
- A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló UNESCO-egyezmény (2005),
- Eurograduate kísérleti projekt: <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/51f88c2e-a671-11ea-bb7a-01aa75ed71a1>
- A Porto Santó-i Charta: „A kultúra és a demokrácia előmozdítása: egy európai kulturális polgárság kialakulása” (2021),
- Recommendation concerning the Status of the Artist (Ajánlás a művészek szakmai jogállásának elismerésére), UNESCO (1980),

- Empowering creativity: implementing the UNESCO 1980 Recommendation; 5th global consultation 2023 (A kreativitás erősítése: az UNESCO 1980. évi ajánlásának végrehajtása; 2023. évi 5. globális konzultáció),
 - Defending Creative Voices: Artists in emergencies, Learning from the safety of journalists, UNESCO 2023 (Kreatív hangok védelme: művészek sürgősségi helyzetben, Az újságírók biztonságából levont tanulságok, UNESCO 2023),
 - Az Európai Bizottság iránymutatásai az egyéni önfoglalkoztatók kollektív megállapodásairól,
 - A Tanács ajánlása (2024. május 13.) – „Európa mozgásban” csomag – tanulási célú mobilitási lehetőségek mindenki számára, (Europa.eu),
 - Az UNESCO kulturális és művészeti oktatási keretrendszere, 2024.
-